

**Strategia działań
wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych
wobec uczniów zagrożonych uzależnieniem
w Publicznym Gimnazjum im. Leszka Deptuły w Wadowicach Górnych**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 382)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 1356)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 124) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity Dz.U.

z 2011 r. Nr 287, poz. 1687)

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).

Za realizację Strategii odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Publicznego Gimnazjum im. Leszka Deptuły w Wadowicach Górnych, a koordynatorem działań jest Dyrektor szkoły.

1. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli.

W Publicznym Gimnazjum im. Leszka Deptuły systematycznie prowadzona jest edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia. Działania w tym zakresie prowadzone są w ramach realizacji:

- Szkolnego Programu Wychowawczego
- Programu Profilaktyki
- zajęć edukacyjnych – zgodnie z obowiązującą podstawą programową
- konkursów z zakresu edukacji prozdrowotnej
- współpracy z Zespołem ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii w Mielcu
- godzin z wychowawcą
- imprez sportowych i rekreacyjnych
- akcji informacyjnych w ramach realizacji programów profilaktycznych

- zebrań z rodzicami
- spotkań indywidualnych z pedagogiem
- spotkań ze specjalistami/praktykami w zakresie profilaktyki zdrowotnej
- wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli

2. Działalność informacyjna.

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli wiedzy na temat:

- szkodliwości środków lub substancji, których używanie łączy się zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia oraz może prowadzić do uzależnień
- dostępnych form pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem
- możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień
- skutków prawnych związanych z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Upowszechnianie tej wiedzy następuje poprzez:

- stronę internetową szkoły
- realizowanie programów profilaktycznych na terenie szkoły
- motywowanie uczniów do udziału w pozaszkolnych imprezach, akcjach i konkursach o tematyce profilaktycznej
- opracowywanie gazetek o tematyce profilaktycznej
- wykorzystanie filmów o tematyce profilaktycznej
- rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu przekazywanie informacji na temat zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi
- przeprowadzanie zajęć o tematyce profilaktycznej przez przedstawicieli Policji, spotkania ze specjalistami ds. uzależnień i uzależnionymi
- psychoedukację rodziców
- opracowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących zagadnień profilaktycznych dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- edukację nauczycieli – przekazywanie informacji na temat szkoleń i warsztatów

3. Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

1) Dyrektor szkoły:

- a) realizuje zadania wynikające ze Statutu Szkoły
- b) monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych

i interwencyjnych

- c) na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji Strategii
- d) podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem praw uczniów, jak i ich rodziców

2) Nauczyciele i wychowawcy klas:

- a) realizują działania profilaktyczne i interwencyjne określone w Szkolnym Programie Wychowawczym, Szkolnym Programie Profilaktyki oraz Procedurach postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży uzależnieniami i demoralizacją
- b) systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy
- c) realizują zagadnienia dotyczące zapobiegania narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia
- d) uczestniczą w kursach, szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem
- e) wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia
- f) wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy oraz sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych
- g) wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej

3) Pedagog szkolny:

- a) zapewnia pomoc pedagogiczną młodzieży zagrożonej uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne
- b) rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły)
- c) prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów
- d) udostępnia młodzieży, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące problematyki zapobiegania narkomanii

- e) dostarcza osobom zainteresowanym informacji na temat dostępnych form pomocy
- f) organizuje zajęcia profilaktyczne
- g) współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży
- h) współpracuje z dyrektorem szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych młodzieży, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej

4) Pracownicy niepedagogiczni:

- a) w przypadku podejrzenia, iż na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem środków psychoaktywnych, niezwłocznie informują o tym dyrektora szkoły

4. Procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi.

Szkoła posiada szczegółowo opracowane procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi, a także na wypadek innych zachowań ryzykownych.

5. Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.

W trosce o prawidłowy rozwój młodzieży na terenie szkoły podejmowanych jest szereg różnorodnych działań wychowawczych, zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych w związku z uzależnieniami oraz innymi sytuacjami zagrożenia. Prowadzone działania dotyczą przede wszystkim profilaktyki pierwszorzędowej oraz elementów profilaktyki drugorzędowej. Składają się na nie działania:

1. W ramach współpracy z rodzicami/opiekunami w szkole organizowane są:
 - a) zebrania dla rodziców
 - b) konsultacje indywidualne z nauczycielem, wychowawcą
 - c) psychoedukacja rodziców
 - d) spotkania indywidualne z pedagogiem
 - e) bieżąca współpraca – kontakt telefoniczny, korespondencja
 - f) wspieranie rodziców w sytuacjach trudnych wychowawczo
2. Współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi wychowanków przyjmuje następujące formy:
 - a) wymiany informacji dotyczących podstaw wychowanków w odniesieniu do uzależnień
 - b) wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo

- c) przekazywanie informacji dotyczących skutków prawnych związanych z naruszeniem prawa przez wychowanków szkoły
- d) psychoedukacja dotycząca potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, zagrożeń związanych z uzależnieniami, przebiegu rozwoju społecznego, dostępnych form pomocy specjalistycznej
- e) udostępnianie rodzicom informatorów, poradników i materiałów edukacyjnych
- f) zachęcanie rodziców do utrzymywania stałego kontaktu ze szkołą (wychowawcą, pedagogiem)
- g) angażowanie rodziców do współpracy z nauczycielami w zakresie organizowania imprez szkolnych, wycieczek

6. Aktywny udział dzieci i młodzieży w zajęciach profilaktycznych i w zajęciach umożliwiających, alternatywne wobec zachowań ryzykownych, zaspokajanie potrzeb psychicznych i społecznych

Zajęcia profilaktyczne prowadzą:

wychowawcy klas, w oparciu o plany wychowawcy klasy, w ramach godzin wychowawczych

nauczyciele przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają zagadnienia dotyczące zapobiegania uzależnieniom, w ramach zajęć edukacyjnych

nauczyciele realizujący wychowanie do życia w rodzinie

nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne, w tym zajęcia sportowe

pedagodzy, prowadząc zajęcia profilaktyczne i realizując programy profilaktyczne.

7. Dostosowanie treści i form zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz stopnia zagrożenia

Wybór przekazywanych wychowankom treści oraz stosowanych form pracy odbywa się zgodnie z ich wiekiem, możliwościami intelektualnymi oraz percepcyjnymi. Podejmowane działania uwzględniają potrzeby danej grupy związane ze stopniem zagrożenia uzależnieniem oraz występującymi aktualnie zachowaniami ryzykownymi. Pod uwagę są brane między innymi następujące zagrożenia:

- zagrożenia związane z uzależnieniami
- zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji (w szkole i poza nią)
- zagrożenia związane z obniżonym nastrojem i kryzysami o różnym podłożu
- zagrożenia związane z niebezpieczeństwami występujące w internecie
- zagrożenia związane z niehigienicznym stylem życia
- zagrożenia wynikające z uczestnictwa w ruchu drogowym (w drodze do i ze szkoły)

Oceny sytuacji w tym zakresie dokonuje wychowawca klasy planując pracę wychowawczą i zapobiegawczą w danym roku szkolnym, uwzględniając informacje uzyskane od innych nauczycieli, wychowawców oraz pedagoga, dokonując okresowej oceny sytuacji wychowawczej w klasie. Ponadto szkoła podejmuje działania zapobiegawcze poprzez różnorodność form i treści profilaktycznych, organizowanie akcji i imprez

o charakterze profilaktycznym oraz zajęć z wychowawcą, specjalistą do spraw nieletnich (odpowiedzialność nieletnich za czyny karalne, bezpieczeństwo w ruchu drogowym), pedagogiem.

8. Edukacja rówieśnicza

W Publicznym Gimnazjum w Wadowicach Górnych edukacja rówieśnicza realizowana jest przez nauczycieli współdziałających z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego.

Formami działania w tym zakresie są między innymi:

- a) organizacja akcji charytatywnych
- b) propagowanie wolontariatu
- c) przygotowywanie spektakli profilaktycznych
- d) przygotowywanie gazetek ściennych dotyczących problemów nurtujących młodzież
- e) pomoc koleżeńską
- f) propagowanie zdrowego stylu życia poprzez udział w konkursach prozdrowotnych oraz udział w zajęciach i zawodach sportowych
- g) zajęcia lekcyjne poświęcone problematyce otwartości i tolerancji, praw człowieka, oraz istnienia jednostki w społeczeństwie demokratycznym z zachowaniem norm prawnych i społecznych
- h) propagowanie idei edukacji rówieśniczej jako skutecznej drogi rozwiązywania konfliktów i problemów życiowych.

9. Sposoby współdziałania pracowników szkoły ze Służbą Zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji.

Współpraca z Policją:

- organizowanie prelekcji dla rodziców oraz lekcji dla uczniów klas pierwszych z przedstawicielami Zespołu ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii
- informowanie policji o zdarzeniach występujących na terenie szkoły, mających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia uczniów, oraz o przejawach demoralizacji
- współpraca w rozwiązywaniu trudnych sytuacji mających miejsce w szkole i poza nią

Współpraca ze Służbą Zdrowia:

- w związku z tym, iż w szkole nie jest zatrudniona pielęgniarka, w przypadku zaistnienia podejrzenia, że zagrożone jest zdrowie lub życie ucznia, dyrektor, pedagog lub nauczyciel wzywa Pogotowie Ratunkowe, a następnie podejmuje niezwłoczny kontakt z rodzicem ucznia

10. Współpraca z różnymi instytucjami, w szczególności organizacjami pozarządowymi, wspierającymi działalność szkół i placówek w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.

Instytucje, z którymi na bieżąco współpracuje szkoła to:

- Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Mielcu
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Mielcu
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu

11. Wspieranie uczniów zagrożonych uzależnieniem i demoralizacją, rozwijanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania różnych form aktywności, w tym aktywności pozaszkolnej, zaspokajających ich potrzeby psychiczne i społeczne, rozwijających zainteresowania i umiejętności psychospołeczne.

W ramach opieki psychologiczno – pedagogicznej uczniowie mają możliwość korzystania z pomocy nauczycieli, wychowawcy i pedagoga szkolnego w celu rozwiązywania osobistych i rodzinnych problemów. Wobec uczniów, u których predyspozycje psychiczne i oddziaływania środowiskowe stwarzają wysokie prawdopodobieństwo powstania zależności od środków uzależniających oraz wobec uczniów, o których wiemy, że sporadycznie używają środków uzależniających, uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym realizowane będą następujące zadania z zakresu profilaktyki:

- diagnoza psychologiczna i pedagogiczna problemu, w tym diagnoza sytuacji rodzinnej i szkolnej ucznia oraz jej monitorowanie
- indywidualne rozmowy z uczniami, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- umożliwienie uczniom wszechstronnego rozwoju podczas zajęć lekcyjnych oraz godziny z wychowawcą, których tematyka dostosowana jest do potrzeb uczniów
- spotkania i zajęcia o charakterze profilaktycznym i opiekuńczo - wychowawczym, budowanie poczucia własnej wartości poprzez wsparcie indywidualne uczniów
- organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych zapewniających uczniom możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu
- organizacja zajęć profilaktycznych prowadzonych przez specjalistów
- udzielanie uczniom wsparcia, w tym motywowanie do podejmowania form aktywności alternatywnych do wszelkiego rodzaju zachowań mających związek z uzależnieniami lub demoralizacją
- współpraca z rodzicami (opiekunami) w zakresie wymiany informacji, poradnictwo i konsultacje, podejmowanie działań wychowawczych oraz udzielania wsparcia rodzicom
- przekazywanie informacji dotyczących dostępnych form pomocy specjalistycznej
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi szkołę i rodzinę
- współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów z rówieśnikami - prowadzenie mediacji szkolnych i działań interwencyjnych

- organizowanie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

12. Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży oraz sposobu podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniami

Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli odbywa się zgodnie z potrzebami szkoły oraz wewnątrzszkolnym systemem doskonalenia zawodowego. Zasadniczym celem podejmowanych w tym zakresie działań jest przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań wynikających ze szkolnego programu profilaktyki oraz programu wychowawczego.

13. Dokonywanie systematycznej oceny podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych.

Członkowie Rady Pedagogicznej Publicznego Gimnazjum w Wadowicach Górnych systematycznie dokonują oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych poprzez:

- ewaluację skuteczności realizacji Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki
- modyfikację Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki
- sporządzanie sprawozdań śródrocznych i rocznych przez pedagoga oraz wychowawców poszczególnych klas
- wyznaczanie kierunków dalszej pracy profilaktycznej oraz określanie zagadnień i zjawisk wymagających szczególnej uwagi
- współpracę nauczycieli i wychowawców mającą na celu planowanie kroków zaradczych oraz rozwiązywanie bieżących problemów związanych z nieprawidłowym zachowaniem uczniów
- analizę postaw poszczególnych uczniów przy wystawianiu ocen zachowania
- modyfikację Statutu szkoły